

Професійна деформація (від лат. *deformatio* - скривлення) являє собою соціально-психологічний феномен, а саме – появу в особистості певних психологічних змін, що впливають на якісне виконання професійних обов'язків і діяльність в цілому (Коновалова В.Е. Основы юридической психологии: Учебник. / В.Е. Коновалова, В.Ю.Шепитько. – Х.: Одиссей, – 2005. – С.124).

Однією з форм професійної деформації вважають "синдром професійного згасання або вигорання". Під "психічним або професійним вигоранням" розуміється стан фізичного, емоційного виснаження, що виявляється у професіях соціальної сфери. Цей синдром включає три основні складові: емоційну виснаженість, деперсоналізацію (цинізм) і редукцію професійних досягнень. Під емоційним виснаженням розуміється почуття емоційного спустошення та втомленості, спричинене власною роботою. Деперсоналізація передбачає цинічне ставлення до праці та об'єкта своєї роботи. Редукція професійних досягнень — у виникненні у працівника почуття некомпетентності у своїй професійній сфері (Шлыкова Н. Л. Психологическая безопасность субъекта профессиональной деятельности: дис. доктора психол. наук: 19.00.03 / Н. Л. Шлыкова. — М., 2004. - С. 59).

Можна зробити такі висновки, що додержання етичних норм адвокатом є необхідною умовою належного виконання професійних функцій. Такою, що применшує професійну гідність, вважається поведінка адвоката, яка підриває довіру суспільства до адвокатури або ганьбить звання адвоката. Саме тому додержання адвокатами етичних норм становитиме повноцінну гарантію адвокатської діяльності. Професійна деформація адвоката, як правило, тягне за собою наслідки, які негативно впливають на якість професійної діяльності та його особисте життя, а також здатні привести до втрати кваліфікації.

Канарський В.С.

*студент 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТІВ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В умовах триваючої судово-правової реформи питання удосконалення окремих аспектів інституту відповідальності адвоката набуває особливий актуальності, адже цей інститут виконує подвійне завдання: покарання недобросовісних адвокатів та попередження вчинення правопорушень.

Україна – держава, що стала на шлях європейської інтеграції, тому реформування даної сфери є досить важливими для законодавства України в цілому і для діяльності адвокатів зокрема.

Безперечним є те, що професійна, незалежна та самоврядна адвокатура є частиною системи правосуддя, що має забезпечувати ефективний захист прав та свобод особи та забезпечувати доступ до правосуддя, в той же час виникає необхідність притягнення адвокатів до відповідальності за неправомірні діяння.

Притягнення адвокатів до відповідальності слугує превентивною функцією, адже це, на нашу думку, сприяє підвищенню якості надання адвокатських послуг.

Даному питанню присвячений Розділ 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». (Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI [Електронний ресурс]. / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до документу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17_2.)

Варто розглянути підстави притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, що передбачені законодавством. Так ст.34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплено, що підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку. Коло вчинків, що визначається, як дисциплінарний проступок не є вичерпним. Серед тих, що чітко закріплені в закріплені в законі є :

- 1) порушення вимог несумісності;
- 2) порушення присяги адвоката України;

3) порушення правил адвокатської етики;

4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;

5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків;

6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування;

7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом.

Аналізуючи ст.34 Закону, варто зазначити, що ч.7 даної статті є недосконалою, адже варто було б закріпити вичерпний перелік обставин, що є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Також адвокат може бути притягнутий до відповідальності за порушення Правил адвокатської етики. Прикладами порушень адвокатської етики, за наслідком яких настає дисциплінарна відповідальність, можна назвати наступні: 1) безпідставне затягування справи, щоб отримати більший гонорар; 2) позиція адвоката не суперечить закону; однак є аморальною по суті. Наприклад, адвокат насильника в справі про зґвалтування намагається дискредитувати потерпілу, риючись у її брудній білизні та намагаючись знайти приклади її легковажності; 3) диктовка підзахисному завідомо неправдивих показань; 4) будь-які висловлення сумнівів у достовірності інформації та документів, що виходять від клієнта; 5) затягування адвокатом справи, зрив судових засідань з вини адвоката, запізнення, нетактовні вислови; 6) незаконні угоди з обвинуваченням або судом; 7) пасивність адвоката в процесі, незаявлення клопотань; 8) використання неправди, обману; дача незаконних або завідомо нездійснених обіцянок, гра на низьких почуттях (помсті або користі), спеціальне розпалення конфліктів. Отже, додержання норм професійної етики щодо важливої і дуже специфічної засади діяльності адвокатів є актуальним. Наявна на сьогодні законодавча база, на жаль, не регулює діяльність адвокатів так, щоб уникнути можливих суперечностей між етичними і юридичними нормами, та потребує вдосконалення. Потрібен і реальний механізм контролю за дотриманням адвокатами норм професійної етики та відповідальності за їх порушення, що забезпечило б гідний рівень правової допомоги, яку надають адвокати. (Правила адвокатської етики прийняті Установчим З'їздом адвокатів України 17.11.2012 року.[Електронний ресурс]/Офіційний сайт Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. – Режим доступу до документу : <http://vkdk.org/pravil-advokatskoji-etiki/>)

Основна особливість дисциплінарної відповідальності адвокатів полягає у її законодавчому регулюванні як спеціального виду професійної відповідальності, правова природа якої обумовлена особливим статусом адвоката в демократичному суспільстві. Виходячи з цього, законодавцем був передбачений особливий порядок притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, а саме рішення про накладення на адвоката дисциплінарних санкцій, які ухвалюють органи адвокатського самоврядування – кваліфікаційно-дисциплінарні комісії регіону за адресою робочого місця адвоката, зазначеного в Єдиному реєстрі адвокатів України. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката – це процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

За вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосоване одне з таких дисциплінарних стягнень: попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року, для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. Адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності протягом року з дня вчинення дисциплінарного проступку. Як зазначалося вище, право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки.

На нашу думку, інститут дисциплінарної відповідальності адвоката необхідно постійно досліджувати, удосконалювати та підвищувати стандарти, адже адвокат наряду з органами державної влади здійснює захист прав громадян. Тому це необхідно для всезагального розвитку суспільства.

Отже, дисциплінарна відповідальність адвокатів є важливою складовою їх правового статусу, який виконує функцію забезпечення високого рівня фахової компетентності й цілісності адвокатури як правозахисного інституту громадянського суспільства. Підстави та порядок застосування дисциплінарних стягнень до адвокатів містяться в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правилах адвокатської етики. Вказані нормативно-правові акти були прийняті з урахуванням міжнародних стандартів про що свідчить позитивна характеристика проекту Закону Венеціанської комісії у Спільному висновку №632/2011 від 18 жовтня 2011 року, і тому можна зробити висновок про високий рівень українського законодавства.

Ковальчук Н.Л.

*студент 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПІДСТАВИ ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТІВ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОРЯДОК ПРОВАДЖЕННЯ У ДИСЦИПЛІНАРНИХ СПРАВАХ

Адвоката за вчинення дисциплінарного проступку може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності, в порядку та з підстав, передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Процедура притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності називається дисциплінарним провадженням. Якщо точно, то дисциплінарне провадження – це процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність в діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Всі адвокати підлягають дисциплінарній відповідальності за ті чи інші порушення. Такий стан справ законодавчо закріпився лише з прийняття Закону України про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року. До цього діяв Закон України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 року, у положеннях якого, а саме у статті 13, було закріплено норму про кваліфікаційну палату Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, але положення про самі підстави притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності відсутні. Тобто, кому притягувати до відповідальності законом встановлено, кого притягувати також, а от за що, про це законодавець умовчав.

Зважаючи на те, що це фактично виглядало як порушення прав адвокатів, у новому Законі від 5 липня 2012 року дисциплінарній відповідальності адвоката приділили цілий шостий розділ, який має назву «Дисциплінарна відповідальність адвоката».

Тож, відповідно до статті 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підставою притягнення адвоката до відповідальності є скоєння ним дисциплінарного проступку.

Перше про що можна сказати це порушення вимог несумісності – тобто робота адвоката на посадах: Президента України, Голови Верховної Ради України, його Першим заступником та заступником, Прем'єр-міністром України, Перший віце-прем'єр-міністром України, іншим керівником центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та інші;

Наступним фактором є порушення присяги адвоката України – тобто якщо адвокат у своїй діяльності не дотримувався принципів верховенства права, законності, незалежності та конфіденційності, правил адвокатської етики, нечесно та несумлінно забезпечував право на захист та не надавав правову допомогу відповідно до Конституції України і законів України, не виконував з високою відповідальністю покладені на нього обов'язки, та був невірним присязі;

Якщо адвокат порушував не одноразово правила адвокатської етики, які затверджені Установчим З'їздом адвокатів України від 17.11.2012 року;

Також якщо він розголосив адвокатську таємницю або вчинив дії, що призвели до її розголошення;

Найбільш важливим також є невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків – тобто кожен адвокат зобов'язаний дотримуватися присяги адвоката України та правил адвокатської етики, також на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про